

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑. ความสอดคล้อง

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี : ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม

๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ๑๖ เศรษฐกิจฐานราก

แผนย่อย การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

๒. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การลดต้นทุนการผลิต และให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ภายใต้นโยบาย ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยเน้นให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตร ประกอบกับในสภาวะปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรไทย โดยเฉพาะการปลูกพืช เนื่องจากอุณหภูมิและปริมาณน้ำฝนที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตทางการเกษตร ภาคเกษตรต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ได้แก่ ความแปรปรวนของสภาพอากาศ การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เพาะปลูก การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตร ซึ่งเกษตรกรรายย่อยมีข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีในการปรับตัวและลดผลกระทบ รวมถึงสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง ปัญหาโรค แมลง และพื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อย และมีคุณภาพต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงประสบกับปัญหาการขาดทุนเกิดขึ้น และไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น จังหวัดสระบุรีจึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยมี ศพก.หลักทุกอำเภอ ๑๓ ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๙๑ ศูนย์ (ข้อมูลจากระบบรายงาน ศพก. ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘) เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางการเกษตร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกร และที่สำคัญคือเป็นกลไกการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ เน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ โดยยึดหลัก “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ในประเด็นการยกระดับเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ โดยคำนึงถึงการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในการกระบวนการผลิต ตลอดจนสร้างความตระหนักรู้และพัฒนาความสามารถในการปรับตัวของเกษตรกรถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สร้างจิตสำนึกในการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาขีดความสามารถในการปรับตัวของเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีการเกษตรที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้ได้รับความรู้ความเข้าใจ จะทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิตทางการเกษตรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตร เข้าสู่ “การเกษตรมูลค่าสูง และคาร์บอนต่ำ (High Value & Low Carbon Agriculture) มีการบริหารทรัพยากรอย่างสมดุลและยั่งยืน ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

๓.๒ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

๔.๑ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) รวมจำนวน ๑๓ ศูนย์

๔.๒ ศูนย์เครือข่ายอื่นๆ เช่น ศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์ ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์เครือข่ายเฉพาะด้านต่างๆ

๔.๓ เกษตรกรในพื้นที่ ๑๓ อำเภอ

๕. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๕.๑ พัฒนาศักยภาพของ ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นสถานที่ให้บริการข่าวสารและบริการด้านการเกษตร โดยมีเป้าหมายในการพัฒนา ดังนี้

๕.๑.๑ พัฒนาศักยภาพ ศพก. ให้เป็น Climate Smart Agriculture โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการคัดเลือกโดยพิจารณาจาก ศพก.หลัก ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง และ ศพก.ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพที่พัฒนาไปสู่การทำการเกษตรที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ จำนวน ๑๐๐ ศูนย์ เพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างการตระหนักรู้และเข้าใจถึงผลกระทบจากสภาพอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาขีดความสามารถในการปรับตัวของเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีที่เท่าทันภูมิอากาศ

๕.๑.๒ พัฒนาศักยภาพ ศพก. ตามการประเมินศักยภาพ ศพก. หลัก ที่ไม่เป็นศูนย์เดียวกับ ข้อ ๕.๑.๑ เพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องราวเรียนของเกษตรกรในชุมชน โดยการปรับปรุงฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ หลักสูตรเรียนรู้ องค์กรความรู้ และข้อมูลประจำศูนย์

ทั้งนี้ กิจกรรมที่ ๕.๑.๑ และ ๕.๑.๒ กรมส่งเสริมการเกษตรจะแจ้งแนวทางการดำเนินงานให้ทราบต่อไป

หมายเหตุ : • สำนักงานเกษตรอำเภอที่มีความประสงค์ปรับเปลี่ยน ศพก.หลัก ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยน ศพก.หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก ๓) โดยจัดทำข้อมูลทำเนียบ ศพก. หลัก (ภาคผนวก ๔) และข้อมูลบัญชี ศพก. (เฉพาะ ศพก.ที่ปรับเปลี่ยนข้อมูล) (ภาคผนวก ๕.๑) พร้อมทั้งให้ประเมินศักยภาพตามแนวทางการประเมินศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) (ภาคผนวก ๖) ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อตรวจสอบ และรวบรวม ส่งให้ กวพ. ต่อไป ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอแนบเอกสารหลักฐานการขอปรับเปลี่ยน ศพก.หลัก รายละเอียดตาม ภาคผนวก ๓ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดด้วย

• สำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบ ข้อมูลทำเนียบ ศพก. หลัก (ภาคผนวก ๔) จัดทำบัญชี ศพก. (เฉพาะ ศพก.ที่ปรับเปลี่ยนข้อมูล) (ภาคผนวก ๕.๒) และผลการประเมินฯ ส่งให้ กวพ. ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทิกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaereseach๒๐@gmail.com และทำหนังสือแจ้งปรับเปลี่ยน

ศพก.หลัก แจ้งให้กรมทราบ ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดแนบเอกสารหลักฐานการขอปรับเปลี่ยน ศพก.หลัก รายละเอียดตาม ภาคผนวก ๓ ให้ กวพ. ด้วย

- การปรับเปลี่ยน ศพก. หลัก ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก ๓) โดยสามารถดาวน์โหลดตัวอย่างเอกสารแนบเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยน ศพก. ได้จากเว็บไซต์ ศพก. รายละเอียดตาม QR-Code ด้านล่างนี้

- การปรับเปลี่ยนศูนย์เครือข่าย ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติสำหรับการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก และศูนย์เครือข่าย (ภาคผนวก ๓) โดยสามารถดาวน์โหลดตัวอย่างเอกสารแนบเพิ่มเติมในการปรับเปลี่ยน ศพก. ได้จากเว็บไซต์ ศพก. รายละเอียดตาม QR-Code ด้านล่างนี้

๕.๒ พัฒนาเกษตรกร ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

๕.๒.๑ พัฒนาศักยภาพประธาน ศพก.

กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ให้แก่ ประธาน ศพก. ระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่จังหวัด/เขต

หลักสูตร : โดยมีขอบเขตเนื้อหาหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพประธาน ศพก. ตามภาคผนวก ๗ (ทั้งนี้สามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม)

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดสัมมนา การฝึกอบรม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการสัมมนา ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าวิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม และติดตามผลการพัฒนาศักยภาพประธาน ศพก.

๕.๒.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๒ จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ให้แก่ เกษตรกรต้นแบบ และเจ้าหน้าที่จังหวัด โดยดำเนินการ ดังนี้

๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบเข้าร่วมการฝึกอบรม

๒) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๒ ดำเนินการจัดฝึกอบรมเกษตรกรต้นแบบ ตามขอบเขตเนื้อหาหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ (ภาคผนวก ๗) (ทั้งนี้สามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม)

๓) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๖ กำหนดแบบทดสอบ และดำเนินการทดสอบเกษตรกรก่อนเข้ารับการอบรม (Pre-test) และทดสอบเกษตรกรหลังเข้ารับการอบรม (Post-test) เพื่อประเมินเกษตรกรตามหลักสูตรที่กำหนดตามประเด็นการพัฒนาที่กำหนดตามข้อ (๒)

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดสัมมนา การฝึกอบรม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการสัมมนา ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าวิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

๕.๒.๓ เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ จำนวน ๑๓๐ ราย (อำเภอละ ๑๐ ราย) ดำเนินการ ดังนี้

๑) สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรผู้นำ อำเภอละ ๑๐ ราย ตามแบบฟอร์มใบสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ใน ภาคผนวก ๘

๒) สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และคณะกรรมการ ศพก./ศูนย์เครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตพืชในพื้นที่ (ปริมาณผลผลิต ต้นทุนการผลิต การตลาด ข้อมูลคุณสมบัติ ดิน น้ำ และสภาพอากาศ) และเลือกพืชที่ได้รับความสนใจ หรือพืชเศรษฐกิจหลักของพื้นที่นั้น ๑ ชนิด หรือประเด็นการเกษตรที่ต้องการพัฒนาของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติให้กับเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ที่กำหนด โดยเน้นการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำให้สามารถบริหารจัดการพื้นที่ และสินค้าเกษตร รวมถึงให้เข้าใจถึงผลกระทบ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการแปลงเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลดต้นทุน และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยเทคโนโลยีที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การบริหารจัดการน้ำในแปลง การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน การใช้พันธุ์ที่ต้านทานต่อโรค และแมลง การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการปลูก การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ในการเกษตร เป็นต้น (ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการด้านพืช เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

๓) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ให้กับเกษตรกรผู้นำ ได้แก่ Smart Farmer Yong Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรที่พร้อมจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ ความพร้อมที่จะรับการพัฒนา หรือเคยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการเรียนรู้กับ ศพก. มาแล้วจำนวน ๑๐ ราย/อำเภอ เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งกำหนดให้จัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน ๒ ครั้ง ณ ศพก.หรือศูนย์เครือข่าย และให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๑ ครั้ง ณ สถานที่ที่มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสม หรือประเด็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ หรือประเด็นเนื้อหาวิชาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่อบรม ตามมติของที่คณะกรรมการ ศพก. ที่ร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม โดยเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรมทั้ง ๓ ครั้ง ควรเป็นเกษตรกรรายเดียวกัน และให้สำนักงานเกษตรอำเภอกำหนดแบบทดสอบ และดำเนินการทดสอบเกษตรกรก่อนเข้ารับการอบรมในครั้งที่ ๑ (Pre-test) และทดสอบเกษตรกรหลังเข้ารับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งที่ ๓ (Post-test) เพื่อประเมินเกษตรกรตามหลักสูตรที่กำหนดตามประเด็นการพัฒนาที่กำหนดตามข้อ (๒)

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • เกษตรกรผู้นำ ได้แก่ Smart Farmer Yong Smart Farmer กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรที่พร้อมจะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ ความพร้อม

ที่จะรับการพัฒนา หรือเคยผ่านการอบรมตามหลักสูตรการเรียนรู้กับ ศพก. มาแล้ว ยกเว้นเกษตรกรที่ผ่านการอบรมกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

- เมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำในระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>) หัวข้อ “รายงานสรุปการจัดอบรมเกษตรกร” หลักสูตร เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ โดยการอบรมครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ให้บันทึกข้อมูลภายในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ และครั้งที่ ๓ บันทึกข้อมูลภายในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๙ โดยให้แต่ละอำเภอบันทึกจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมจำนวนตามจริงของแต่ละอำเภอ และจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมทั้งหมดของจังหวัดต้องไม่น้อยกว่าเป้าหมายที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้ของจังหวัดนั้น

- เมื่อดำเนินการอบรมเกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานผลการทดสอบ (Pre-test และ Post-test) ตามภาคผนวก ๙ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๙ ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น excel และ Pdf ทาง E-mail : yutsrb๒๕๖๗@gmail.com และสำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานผลให้กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๙ ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บ้านทีกเป็น excel และ Pdf ทาง E-mail : doaeresearch๒๐@gmail.com

๕.๓ สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

๕.๓.๑ การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)

ทั่วประเทศทั้ง ๖ เขต อย่างน้อยเขตละ ๑ จุด ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วมงานต้องมาจากทุกจังหวัดภายใต้เขต หรือให้พิจารณาตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของสภาพพื้นที่ในการจัดงานนั้นๆ มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ ๑ -๖ สำนักงานเกษตรจังหวัด หน่วยงานภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการเครือข่ายศพก. ระดับเขต ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ พิจารณาคัดเลือกชนิดสินค้าเกษตรที่สำคัญ สถานการณ์การเกษตรที่สำคัญ หรือมีเทคโนโลยี นวัตกรรม การเกษตร หรือพื้นที่นั้นดำเนินการกิจกรรมสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ ๑-๖ สำนักงานเกษตรจังหวัด บูรณาการนำสินค้านั้นๆ มาวางแผนและกำหนดเป็นประเด็นการจัดงาน

๒) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ ๑ -๖ สำนักงานเกษตรจังหวัด หน่วยงานภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการเครือข่ายศพก. ระดับเขต ร่วมกันวิเคราะห์เทคโนโลยี นวัตกรรม การเกษตร หรือผลงานวิจัย / ผลงานวิชาการ ที่มีความเหมาะสม และสามารถแก้ปัญหากับชนิดสินค้าตามข้อ ๑) ได้ และนำเทคโนโลยี นวัตกรรม การเกษตร ผลงานวิจัย / ผลงานวิชาการ นั้น มาทดสอบในแปลงของเกษตรกร ต้นแบบ ที่เป็นสถานที่จัดงาน ณ ศพก. และ ศูนย์เครือข่าย ศพก.เพื่อทดลองการแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพของผลผลิตสินค้าให้ดีขึ้น โดยทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษา ศูนย์ปฏิบัติการ และหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ

๓) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ที่ ๑ -๖ สำนักงานเกษตรจังหวัด หน่วยงานภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการเครือข่ายศพก. ระดับเขต ร่วมกันจัดงานให้สอดคล้องกับชนิดสินค้าเกษตรที่สำคัญ ประเด็นหลักที่ได้กำหนดไว้ โดยให้พิจารณาสถานที่จัดงาน ณ ศพก. และ ศูนย์เครือข่าย ศพก. เป็นอันดับแรก ส่วนสถานที่จัดงานรองลงมา ได้แก่ แปลงใหญ่ สถาบันการศึกษาในพื้นที่หน่วยงานวิชาการ ภาคเอกชน หรือสถานที่อื่นๆ ที่มีความเหมาะสม มีเทคโนโลยี นวัตกรรม การเกษตร หรือมีองค์ความรู้ด้านการตลาด หรือ BCG Economy Model ที่สามารถเป็นสถานที่จัดกิจกรรม และมีจุดเรียนรู้/การถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้เกษตรกรได้ ซึ่งกิจกรรมในงานควรประกอบด้วย

๒.๑) กิจกรรมหลัก ได้แก่ จุดเรียนรู้/สถานี่เรียนรู้ต่างๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเป้าหมาย และประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๒.๒) กิจกรรมรอง ได้แก่ การนำเสนอนิทรรศการความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม หรือ BCG Economy Model ซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติ หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ จากหน่วยงาน ร่วมบูรณาการ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้บริการด้านการเกษตร ของหน่วยงานต่างๆ

๒.๓) กิจกรรมเสริม เช่น การแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจ ชุมชน ฯลฯ

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดงาน เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : รายละเอียดการกำหนดประเด็นการจัดงาน แนวทางการจัดงาน และรายละเอียด เพิ่มเติมต่างๆ ตามภาคผนวก ๑๐

๕.๔ การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนดำเนินงาน

๕.๔.๑ ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่

๑) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด สำนักงานเกษตร จังหวัดเป็นผู้จัดการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเป็นการประสาน เชื่อมโยงการขับเคลื่อน ศพก. และแปลงใหญ่ของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีการดำเนินการจัด ร่วมกับผู้รับผิดชอบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อย ๒ ครั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการจัดได้ ๒ รูปแบบ ทั้งการประชุมรูปแบบปกติ (On site) หรือจัดประชุมรูปแบบออนไลน์ ทั้งนี้ ในการจัดประชุมสามารถปรับเปลี่ยน รูปแบบการจัดประชุมได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ โดยในการประชุมทุกครั้ง ขอให้กรรมการ ที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไข ปัญหาาร่วมกัน ของแต่ละอำเภอ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑.๑) การรายงานผลการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข

๑.๒) สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำต้นทุน ความเสี่ยงจากการเกิดภัยพิบัติ แนวทาง การจัดการ และการสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร

๑.๓) สถานการณ์การผลิต การเพาะปลูก การตลาด ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลักตลอดห่วงโซ่อุปทาน

๑.๔) ข้อมูลข่าวสารทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

๑.๕) ปัญหาความเดือดร้อน และเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร และการดำเนินการแก้ไขปัญหา

๑.๖) การสนับสนุนและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสาร ประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินกิจกรรม

๒) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ คณะกรรมการ เครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ ร่วมกับแปลงใหญ่ เกษตรกรเจ้าของศูนย์เครือข่าย ศพก. หน่วยงานภาคีเครือข่าย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

และเกษตรอำเภอ จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ การรับรองศูนย์เครือข่าย การบริหารจัดการ การขับเคลื่อนการดำเนินงาน การสรุปผลการดำเนินงาน และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยมีการจัดร่วมกับผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อย ๒ ครั้ง เป็นการจัดการประชุมรูปแบบปกติ (On site) โดยในการประชุมทุกครั้ง ขอให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในแต่ละพื้นที่ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๒.๑) การรายงานผลการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข

๒.๒) สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำต้นทุน ความเสี่ยงจากการเกิดภัยพิบัติ แนวทางการจัดการ และการสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร

๒.๓) สถานการณ์การผลิต การเพาะปลูก การตลาด ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลักตลอดห่วงโซ่อุปทาน

๒.๔) ข้อมูลข่าวสารทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

๒.๕) ปัญหาความเดือดร้อน และเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร และการดำเนินการแก้ไขปัญหา

๒.๖) การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล/อำเภอ

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดประชุม เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

หมายเหตุ : • ในข้อ ๑) – ๒) ให้ดำเนินการจัดประชุม ๒ เครือข่าย (ศพก. และแปลงใหญ่) **ร่วมกันทุกระดับ** (จังหวัด และอำเภอ) จำนวน ๒ ครั้ง/ปี โดย**บูรณาการงบประมาณการจัดประชุม** จากโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร่วมกับโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

๕.๕ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก.

๕.๕.๑ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก. ระดับอำเภอ / จังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ศพก. และการให้บริการของ ศพก. และให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เกษตรกร และชุมชน พร้อมสรุปผลการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก. ระดับจังหวัด ส่งให้กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกเป็น Word และ Pdf ทาง E-mail : doaersearch๒๐@gmail.com ภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๙

งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ศพก. การจัดงาน Field Day เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าจัดทำเอกสารรายงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

พฤศจิกายน ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙

๗. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๘			ปี ๒๕๖๙								
	ต.ค. ๖๘	พ.ย. ๖๘	ธ.ค. ๖๘	ม.ค. ๖๙	ก.พ. ๖๙	มี.ค. ๖๙	เม.ย. ๖๙	พ.ค. ๖๙	มิ.ย. ๖๙	ก.ค. ๖๙	ส.ค. ๖๙	ก.ย. ๖๙
๑. พัฒนาศักยภาพของ ศพก.												
๑.๑ พัฒนาศักยภาพของ ศพก.		←										→
๒. การพัฒนาเกษตรกร												
๒.๑ พัฒนาศักยภาพประธาน ศพก.				←			→					
๒.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ							←		→			
๒.๓ เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ			←	→					←	→		
๓. สนับสนุนการให้บริการของ ศพก. และศูนย์ เครือข่าย												
๓.๑ การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้น ฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)			←									→
๔. บริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน												
๔.๑ ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลง ใหญ่												
๑) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด			←	→						←	→	
๒) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ			←	→						←	→	
๕. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก.												
๑) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ศพก. ระดับอำเภอ/จังหวัด		←										→

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๘.๑ ผลผลิต (Output)

๑) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย จำนวน ๑๓๐ ราย

๒) ศพก. หลัก จำนวน ๑๓ ศูนย์ ได้รับการพัฒนา

๘.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

- เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

๘.๓ ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ
เกษตรกรผู้นำที่ได้รับการพัฒนา จำนวน ๑๓๐ ราย
- เชิงคุณภาพ
ร้อยละ ๗๕ ของเกษตรกรที่ได้รับความรู้ จาก ศพก. สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้

๑๐. การประเมินผลโครงการ

๑๐.๑ รายงานผลจากระบบรายงาน ศพก. (<https://learningpoint.doae.go.th/login>)
ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- ๑๐.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานของ ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย
- ๑๐.๑.๒ แผน-ผล การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)
- ๑๐.๑.๓ ข้อมูลการอบรมเกษตรกรผู้นำ
- ๑๐.๑.๔ ข้อมูลการให้บริการด้านการเกษตร ของ ศพก.

๑๐.๒ รายการประเมินผลศักยภาพ ศพก.หลัก

๑๐.๓ การติดตามผล โดยใช้แบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมการอบรมเกษตรกรผู้นำ และเข้าร่วมการจัดงาน Field Day เพื่อมารวบรวมและสรุปผลการดำเนินงาน

๑๑. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

๑) นางสาวเมธพร ลมัยศรี

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
โทรศัพท์ ๐๘ ๑๙๙๑ ๕๑๕๑

E-mail: saraburi@doae.go.th

๒) นางสาวเบญญทิพย์ สัมมวง

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ ๐๘ ๔๒๖๕ ๙๖๕๗

E-mail: benyathip๙๖๕๗@gmail.com